

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 387/2019-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátskou kanceláriou JUDr. Ján Florián Gajniak advokát, s. r. o., Šafárikovo námestie 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ján Florián Gajniak, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 21/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 21/2010 p o r u š e n é b o l i .

2. Okresnému súdu Bratislava IV prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 21/2010 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva spoločne a nerozdielne finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] priznáva trovy konania v sume 415,51 € (slovom štyristopätnásť eur a päťdesiatjeden centov), ktoré je Okresný súd Bratislava IV povinný vyplatiť na účet ich právneho zástupcu advokátskej kancelárie JUDr. Ján Florián Gajniak advokát, s. r. o., Šafárikovo námestie 2, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažostná argumentácia s'ťažovateľov

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 387/2019-16 z 5. decembra 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „s'ťažovateľ“), a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej spolu aj „s'ťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 21/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. S'ťažovatelia v s'ťažnosti uviedli, že sú v procesnej pozícii žalobcov v napadnutom konaní pôvodne o zaplatenie sumy 3 000 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody

spôsobenej narušením statiky bytového domu. Sťažovatelia namietajú, že okresný súd nekoná plynulo bez zbytočných prietáhov, v dôsledku čoho je vec aj po viac ako deviatich rokoch stále na okresnom súde bez meritórneho rozhodnutia.

3. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovatelia sú toho názoru, že v napadnutom konaní aj naďalej dochádza k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušovaniu ich označených práv, preto navrhujú, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a podľa článku 6 ods. 1 medzinárodného Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené Okresným súdom Bratislava IV v súdnom spore vedenom pod zn. spisu číslo konania 4 C/21/2010.

2. Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Bratislava IV, aby vo veci zn. spisu: 4 C/21/2010 konal a to bez zbytočných prietáhov

3. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľom v 1. aj 2. rade primerané finančné zadosťučinenie, každému sťažovateľovi v sume po: 19 000.- Eur s titulu čiastočnej majetkovej ujmy a primerané finančné zadosťučinenie každému v sume po: 11 000.- Eur s titulu nemajetkovej ujmy porušením základných ľudských práv na prerokovanie veci č. k. 4 C/21/2010 bez zbytočných prietáhov a zaväzuje Okresný súd Bratislava IV, aby priznanú sumu celkom po 30 000.- Eur, slovom: tridsať tisíc Eur vyplatil každému sťažovateľovi v 1. až 2. rade do 3 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia - Nálezu.

4. Ústavný súd SR priznáva primerané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi v 3. rade 8 000.- Eur a sťažovateľovi v 4. rade 8 000.- Eur a priznanú sumu po 8 000.- Eur je povinný vyplatiť Okresný súd Bratislava IV, slovom po osemtisíc Eur každému sťažovateľovi v 3. a 4. rade od právoplatnosti Nálezu.

5. Ústavný súd SR priznáva sťažovateľom trovy konania vo výške: 784.- Eur...“

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podania sťažovateľov

4. Ústavný súd 8. januára 2020 vyzval okresný súd na vyjadrenie sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti a oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

5. Vyjadrenie okresného súdu bolo ústavnému súdu doručené 24. januára 2020. Podpredsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti a v podstatnom uviedla:

„Dňa 26. 01. 2010 bola súdu doručená žaloba žalobcov zo dňa 25. 01. 2010, v ktorej žiadali aby súd určil, že Uznesenie zo zhromaždenia vlastníkov uvedené v zápisnici zo Zhromaždenia vlastníkov bytov domu na [REDAKOVANÉ] v Bratislave konaného dňa 18. 12. 2009 je neplatné; uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť škodu na byte [REDAKOVANÉ] a na byte [REDAKOVANÉ] a na celom dome spoločne a nerozdielne so žalovaným 2/ škody spojené s výkonom správy domu: určil, že výšku dlžoby za užívanie bytu č. 10, žalovaný 2/ nevyčíslil správne podľa predpisov o účtovníctve a prísl. zákonov a nariadil predbežné opatrenie na ochranu vlastníctva bytu [REDAKOVANÉ] aby žalovaný 2/ nepokračoval v návrhu na vykonanie dražby bytu [REDAKOVANÉ] v dome na ul. [REDAKOVANÉ] v Bratislave do času rozhodnutia súdu vo veci samej, pričom žalovanými boli 1/ [REDAKOVANÉ], 2/ [REDAKOVANÉ] - [REDAKOVANÉ], 3/ [REDAKOVANÉ], 4/ všetci vlastníci a spoluvlastníci Bytového domu na [REDAKOVANÉ], Bratislava.

Súd uznesením zo dňa 28. 01. 2010 vyzval žalobcov, aby v lehote 10 dní v zmysle ust. § 43, § 75 a § 79 OSP opravili a doplnili návrh na začatie konania vo veci samej a návrh na nariadenie predbežného opatrenia a na podpísanie návrhu žalobcom 2/.

Dňa 17. 03. 2010 súd podanie žalobcu 1/ z 26. 01. 2010 odmietol.

Dňa 19. 03. 2010 osobne podal žalobca 1/ žiadosť o predĺženie lehoty o 15 dní.

Dňa 12. 04. 2010 žalobcovia 1/ a 2/ podali odvolanie proti uzneseniu č. k. 4 C/21/2010-10 zo dňa 17. 03. 2010.

Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 8 Co/137/2010-26 zo dňa 30. 06. 2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 16. 08. 2010 uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Súd uznesením zo dňa 24. 08. 2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 08. 10. 2010 č. l. 32 konanie voči žalovaným 3/ a 4/ zastavil.

Súd vytýčil pojednávanie na termín 09. 03. 2011 o 8.30 hod. Žalobkyňa 2/ v deň pojednávania (09. 03. 2011) osobne podala o 8.30 hod. v podateľni súdu späťvzatie žalobného návrhu zo dňa 26. 01. 2010 z dôvodu, že sa už necíti byť účastníčkou sporu.

Súd uznesením zo dňa 31. 03. 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 11. 05. 2011 konanie o návrhu žalobkyne 2/ voči žalovaným 1/ a 2/ zastavil (č. l. 46)

Súd dňa 26. 05. 2011 vyzval žalobcu 1/ na zaplatenie súdneho poplatku, výzvu prevzal dňa 24. 06. 2011.

Žalobca dňa 27. 06. 2011 podal proti uzneseniu odvolanie a žiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov.

Na základe šetrenia majetkových pomerov žalobcu súd uznesením zo dňa 03. 10. 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 18. 02. 2012 v spojení uznesením Krajského súdu v Bratislave žalobcovi nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov (č. l. 69).

Žalobca proti uzneseniu podal odvolanie dňa 15. 11. 2011. Dňa 18. 11. 2011 spis bol predložený na Krajský súd v Bratislave (č. l. 111).

Dňa 31. 01. 2012 bolo uznesenie o zamietnutí oslobodenia od súdnych poplatkov potvrdené odvolacím súdom (č. l. 113).

Žalobca dňa 02. 03. 2012 podal proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave o oslobodení od súdnych poplatkov dovolanie.

Súd žalobcu uznesením zo dňa 05. 03. 2012 vyzval na doplnenie dovolania (č. l. 127).

Dňa 16. 04. 2012 súd dovolanie žalobcu predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, ktorý pre neúplnosť podaného dovolania spis vrátil dňa 03. 05. 2012. Súd prvého stupňa opätovne v zmysle prípisu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyzval žalobcu na doplnenie dovolania, výzvu si žalobca prevzal dňa 23. 05. 2012.

Vzhľadom k tomu, že žalobca v lehote opätovne nedoplnil dovolanie, súd dňa 27. 07. 2012 predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (č. l. 138).

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 13. 09. 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 06. 10. 2012, konanie o dovolaní zastavil (č. l. 140).

Súd vytýčil pojednávanie na termín 21. 11. 2012 o 10.00 hod.. Žalobca 1/ v deň pojednávania (21. 11. 2012) osobne podal o 10.02 hod. v podateľni súdu návrh na prerušenie konania z dôvodu, že na Krajskom stavebnom úrade pod. č. A/2011 1958/JAN prebieha správne konanie ohľadne otázky statického porušenia domu a návrh na vstup ďalšieho účastníka do konania - žalobkyne 2/ (██████████ - manželka).

Súd uznesením zo dňa 22. 11. 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 12. 12. 2012 pripustil zmenu petitu a pripustil, aby do konania vstúpila na stranu žalobcu 2/ ██████████ (č. l. 187).

Súdny spis bol dňa 14. 12. 2012 zapožičaný na žiadosť Okresnej prokuratúry Bratislava

Dňa 11. 01. 2012 bol spis Okresnou prokuratúrou Bratislava IV súdu vrátený.

Súd uznesením zo dňa 06. 01. 2013, návrh žalobcov 1/ a 2/ na prerušenie konania zo dňa 21. 11. 2012 zamietol. Súd šetrením zistil, že žalobcovia zavádzali súd o správnom konaní, nakoľko konanie Krajského stavebného úradu v Bratislave bolo zastavené rozhodnutím, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 06. 09. 2012 (č. l. 202). Žalobcovia napriek uvedenej skutočnosti proti uzneseniu podali dňa 11. 02. 2013 odvolanie.

Dňa 11. 02. 2013 žalobcovia podali odvolanie proti uzneseniu o pripustení zmeny petitu zo dňa 22. 11. 2012 (pod bodom 21).

Súd dňa 03. 04. 2013 vyzval žalobcov 1/ a 2/ na doplnenie odvolania, nakoľko nebolo presne uvedené, proti ktorému uzneseniu podávajú odvolanie.

Dňa 24. 07. 2013 súd predložil Krajskému súdu v Bratislave odvolanie žalobcov proti uzneseniu na rozhodnutie.

Krajský súd v Bratislave uznesením 4 Co/403/2013-217 zo dňa 29. 11. 2013 uznesenie (č. l. 187) potvrdil. Spis bol súdu vrátený dňa 17. 01. 2014.

Žalobcovia dňa 28. 07. 2014 doručili súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Súd uznesením č. k. 4 C 21/2010-261 zo dňa 13. 08. 2014 návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol, rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 09. 09. 2014.

Žalobcovia dňa 14. 08. 2014 listom urgovali vydanie predbežného opatrenia.

Súd uznesením č. k. 4 C/21/2010-269 zo dňa 13. 10. 2014 návrh na zaplatenie sumy 754,76 s 13% úrokom z omeškania od 01. 01. 2010 do zaplatenia a na zaplatenie sumy

41,38 eur každoročne opakovane od roku 2008 vylúčil na samostatné konanie. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 21. 08. 2015.

Žalobkyňa 2/ dňa 20. 11. 2014 doručila súdu odvolanie proti uzneseniu č. k. 269 zo dňa 13. 10. 2014 spolu s prílohou - odpoveďou na reklamáciu z Pošty zo dňa 10. 02. 2010) (č. l. 274).

Súd uznesením (č. l. 280) zo dňa 07. 05. 2015 vyzval žalobkyňu 2/, aby doplnila odvolanie - špecifikovala.

Dňa 13. 05. 2015 žalobkyňa 2/ listom žiadala o opakované doručovanie zásielok súdu. okrem iného uznesenia s výzvou na doplnenie odvolania, ktoré prevzala osobne dňa 28. 05. 2015.

Súd odvolanie žalobkyne proti uzneseniu z č. l. 273 predložil Krajskému súdu v Bratislave dňa 17. 06. 2015, ktorý dňa 30. 07. 2015 doručil súdu rozhodnutie, ktorým odvolanie žalobkyne odmietol (č. l. 287)

Súd vytýčil pojednávanie na termín 04. 11. 2015 o 9.00 hod.. Po vylúčení návrhu o zaplatenie sumy 754,76 eur s prísl. bolo predmetom konania zaplatenie sumy 3.000,- eur s prísl.

Žalobcovia, deň pred pojednávaním, dňa 03. 11. 2015 o 15.30 hod. osobne podali do podateľne súdu návrh na vypočutie svedkov.

Súd vytýčil pojednávanie na termín 12. 01. 2016, na ktorý boli predvolaní dvaja svedkovia, títo sa na pojednávanie dostavili. Žalobcovia 1/ a 2/ sa na pojednávanie nedostavili a svoju neúčast' na pojednávaní neospravedlnili napriek tomu, že mali predvolanie na termín pojednávania riadne a včas doručené.

Dňa 12. 01. 2016 súd vyhlásil rozsudok č. k. 4 C/21/2010-323, v ktorom zamietol žalobu v celom rozsahu.

Žalobcovia dňa 17. 02. 2016 doručili ospravedlnenie na termín 12. 01. 2016 (viac ako po mesiaci) z dôvodu lekárskeho vyšetrenia a náhleho ochorenia. Žalobca 1/ predložil PN od 20. 01. 2016. Súčasne žalobcovia podali návrh na spojenie vecí 4 C/21/2010 a 4 C/223/2014 (poukazujem na uznesenie 4 C/21/2010-269 zo dňa 13. 10. 2014. ktorým návrh žalobcov na zaplatenie sumy 754,76 s 13 % úrokom z omeškania od 01. 01. 2010 do zaplatenia a na zaplatenie sumy 41,38 eur každoročne opakovane

od roku 2008 atď. vylúčil na samostatné konanie, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21. 08. 2015).

Žalobcovia dňa 08. 03. 2016 proti rozsudku zo dňa 12. 01. 2016 doručili súdu odvolanie (č. l. 339).

Súd uznesením vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie (č. l. 342). Žalobcovia dňa 08. 04. 2016 proti uvedenému uzneseniu podali odvolanie (č. l. 347).

Súd dňa 19. 04. 2016 predložil spis na odvolací súd - Krajský súd v Bratislave.

Dňa 27. 10. 2017 bol súdny spis vrátený odvolacím súdom s rozhodnutiami Krajského súdu v Bratislave, ktorými rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil na ďalšie konanie a napadnuté uznesenie potvrdil.

Súd vytýčil pojednávanie na termín 04. 04. 2018 o 9. 00 hod.. Predvolanie na termín pojednávania žalobca 1/ prevzal dňa 16. 03. 2018 a žalobkyňa 2/ dňa 29. 03. 2018.

Žalobkyňa 2/ dňa 29. 03. 2018 o 13.17 hod. (štvrtok pred Veľkonočnými sviatkami) doručila osobne súdu námietku zaujatosti konajúceho sudcu z dôvodu, že sudca bude viesť spor tak, aby žalobu opäť zamietol. Súčasne podala návrh na riadnu prípravu a odročenie pojednávania nariadeného na deň 04. 04. 2018 a návrh na vydanie predbežného opatrenia datovaný dňa 25. 07. 2013.

Žalobkyňa 2/ dňa 04. 04. 2018 o 9.07 hod. doručila osobne do podateľne súdu ospravedlnenie neúčasti na vytýčené pojednávanie a vypovedanie splnomocnenia žalobcovi 1/ [REDAKOVANÉ], nakoľko požiadala Centrum právnej pomoci o zastupovanie. Súčasne o 9.08 hod. doručila 2x námietku zaujatosti konajúceho sudcu z dôvodu, že sudca bude viesť spor tak, aby žalobu opäť zamietla.

Pojednávanie dňa 04. 04. 2018 bolo odročené na neurčito z dôvodu námietky zaujatosti zákonnej sudkyne žalobcami 1/ a 2/.

Zákonná sudkyňa dňa 06. 04. 2018 predložila námietku zaujatosti v zmysle § 54 CSP na Krajský súd v Bratislave na rozhodnutie. Krajský súd vrátil spis bez rozhodnutia o námietke dňa 11. 04. 2018 s tým, že žalobca 1/ námietku odôvodnil výlučne jej rozhodovacou činnosťou a procesným postupom (č. l. 392).

Dňa 14. 05. 2018 žalobkyňa 2/ osobne súdu doručila odvolanie - sťažnosť proti uzneseniu č. k. 4 C/21/2010-390 (súdny poplatok za námietku zaujatosti).

Súd vytýčil pojednávanie na termín 19. 09. 2018 o 10. 00 hod.. Z dôvodu dlhodobej choroby zákonnej sudkyne bol termín pojednávania vytýčený na termín 19. 09. 2018 zrušený a nový termín bol vytýčený na termín 24. 10. 2018 o 10. 00 hod..

Dňa 24. 10. 2018 o 9.12 hod. žalobkyňa 2/ doručila súdu návrh na vstup do konania na strane žalobcu. Súčasne obidvaja žalobcovia (na jednej strane listu) podali návrh na zmenu žaloby.

Súd pojednávanie odročil na termín 23. 01. 2019 o 9. 00 hod..

Súd vykonal dopyt na Centrum právnej pomoci, ktoré oznámilo, že [REDAKOVANÉ] požiadala o poskytnutie pomoci dňa 23. 10. 2018. Keďže žiadosť bola neúplná centrum dňa 02. 11. 2018 vydalo rozhodnutie o prerušení konania, vyzvalo [REDAKOVANÉ] o doplnenie žiadosti. Lehota na doplnenie potrebných dokladov začala plynúť dňa 17. 11. 2018.

Dňa 22. 01. 2019 o 15.00 hod. doručila žalobkyňa 2/ ospravedlnenie na pojednávanie dňa 23. 01. 2019. Súčasne žalobcovia podali návrh na rozšírenie žaloby (č. l. 429) a návrh na vypočutie svedkov.

Dňa 23. 01. 2019 pred otvorením pojednávania o 9.00 hod. boli zákonnej sudkyňi predložené podania návrhov žalobcov, ktoré do podateľne súdu doručili o 8.52 hod.. Žalobcovia žiadali vstup vedľajšieho účastníka [REDAKOVANÉ] (syn žalobcov).

Súd pojednávanie vytýčil na termín 19. 02. 2019 o 13. 00 hod..

Dňa 18. 02. 2019 žalobca 1/ žiadal o odročenie pojednávania z dôvodu vstupu intervenienta. Na pojednávanie sa žalobca 1/ dostavil, žalobkyňa 2/ sa na pojednávanie nedostavila.

Dňa 19. 02. 2019 žalobca 1/ osobne doručil súdu o 12.54-12.56 hod. návrh na postúpenie veci na Okresný súd Bratislava I z dôvodu vhodnosti, predložil súdu potvrdenie o podaní žiadosti o poskytnutie právnej pomoci [REDAKOVANÉ] zo dňa 15. 02. 2019 (už 3x predložená žiadosť od 04. 04. 2018). odvolanie vo veci námietky zaujatosti sudcu [REDAKOVANÉ], potvrdenie o úhrade sumy za statický posudok a návrh na vypočutie svedkov, ktoré boli sudkyňi predložené počas pojednávania (č. l. 468).

Na pojednávaní dňa 19. 02. 2019 žalovaný 1/ oznámil súdu, že žalobcovia predmetný byt na [REDAKOVANÉ] predali a poukázal na vklad do katastra nehnuteľností

zo dňa 20. 11. 2018. Pojednávanie bolo odročené na termín 16. 04. 2019 z dôvodu doručenia nových návrhov žalobcami, ktoré boli sudcovi predložené počas pojednávania.

Dňa 15. 04. 2019 žalobkyňa 2/ doručila súdu žiadosť o odročenie termínu pojednávania dňa 16. 04. 2019, ospravedlnenie a návrh na vypočutie svedkov s odôvodnením, že Centrum právnej pomoci hľadá voľného advokáta a behom 14 dní jej bude pridelený. Ako dôkaz pripojila žiadosť o pridelenie advokáta zo dňa 08. 04. 2019.

Žalobcovia sa na vytýčené pojednávanie dňa 16. 04. 2019 nedostavili. Súd pojednávanie odročil na termín 11. 06. 2019.

Žalobcovia dňa 10. 06. 2019 doručili súdu návrh na vstup vedľajšieho účastníka - [REDAKOVANÉ] (dcéra žalobcov).

Predvolanie na termín pojednávania dňa 01. 10. 2019 adresované na trvalé bydlisko žalobcovi 1/ [REDAKOVANÉ] nebolo žalobcovi 1/ doručené, nakoľko adresát zásielky je neznámy (č. l. 500). Súd súdnu zásielku doručoval žalobcovi 1/ v zmysle § 106 ods. 3 CSP. Žalobkyňa 2/ si predvolanie prevzala dňa 16. 08. 2019.

V deň pojednávania 01. 10. 2019 žalobca 1/ opätovne osobne podal do podateľne súdu splnomocnenie žalobkyňou 2/, návrh na vstup vedľajšieho účastníka do sporu, návrh na vstup do konania na stranu žalobcu - [REDAKOVANÉ], návrh na vstup do konania na stranu žalobcu - [REDAKOVANÉ] a návrh na rozšírenie žaloby, ktoré boli sudcovi predložené v priebehu pojednávania.

Súd na pojednávaní dňa 01. 10. 2019 vypočul svedkov - [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (sestra žalobcu 2/), predvolaný svedok [REDAKOVANÉ] sa nedostavila (dcéra žalobcov).

Súd uznesením zamietol všetkých navrhnutých svedkov žalobcom 1/, nakoľko súd vypočutie navrhnutých svedkov vyhodnotil ako nevhodné. Súd zamietol vstup intervenientov do konania - [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] a zamietol rozšírenie žalobného návrhu. Súd poukazuje na vyjadrenia žalovaného 1/ a PZ žalovaných 2/ a 3/ (č. l. 314). Súd pojednávanie odročil na termín 22. 10. 2019.

Dňa 11. 10. 2019 žalobca 1/ doručil súdu žiadosť o odročenie pojednávania vytýčeného na termín 22. 10. 2019.

Súd pojednávanie vytýčené na termín 22. 10. 2019 odročil na termín 18. 12. 2019 z dôvodu nedoručenia predvolania žalobkyňi 2/, nakoľko zásielka bola uložená na pošte

v deň pojednávania. Žalobca 1/ sa na pojednávanie nedostavil, neprítomnosť neospravedlnil, predvolanie prevzal dňa 01. 10. 2019.

Dňa 18. 12. 2019 bolo ukončené dokazovanie a bol vyhlásený rozsudok. Na pojednávanie žalobca 2/ na zastupovanie splnomocnil [REDACTED] (syn žalobcov).“

6. Predsedníčka okresného súdu ďalej vo svojom vyjadrení uviedla: „*poukazujem tiež na skutočnosť, že žalobcovia aj napriek poučeniu súdom podávajú počas celého konania návrhy zásadne tesne pred pojednávaním, čo spôsobuje neustále odročovanie. Taktiež bol súd oboznámený žalovaným 1/, že predmetný byt na [REDACTED] v Bratislave, ktorý je predmetom sporu žalobcovia predali (vklad do katastra dňa 20. 11. 2018), čo žalobcovia súdu neoznámili napriek tomu, že táto informácia bola pre riadny procesný postup súdu nevyhnutná (zmena trvalého pobytu, adresa na doručovanie súdnych zásielok).*

Súd v období pred a po vrátení spisu Krajským súdom v Bratislave na ďalšie konanie od 27. 10. 2017 konal bez prieťahov a v primeraných lehotách. V priebehu konania boli súdom vypracované mnohé uznesenia v reakcii na podania žalobcov (námietky zaujatosti, návrhy na prerušenie konania, návrh na spojenie konania, uznesenia o súdnych poplatkoch). Žalobcovia proti všetkým rozhodnutiam vždy podali odvolanie, na základe čoho bol spis vždy predložený na odvolací súd - Krajský súd v Bratislave, spôsobujúc tak prieťahy, ktoré však v žiadnom prípade nemožno charakterizovať ako zbytočné.

Mám za to, že súd koná plynulé a vzhľadom na množstvo podaných návrhov zohľadňujúc čas, kedy boli súdu doručené (v čase tesne pred pojednávaním), ako aj na podané sťažnosti a odvolania, ktoré smerovali voči rozhodnutiam prvostupňového súdu je dĺžka trvania predmetného konania primeraná.“

7. Predmetný súdny spis bol ústavnému súdu doručený 29. januára 2020. Ústavný súd po preštudovaní obsahu súdneho spisu konštatuje, že predsedníčka vo svojom vyjadrení uviedla všetky relevantné skutočnosti a úkony súdu, ako aj strán konania pre posúdenie sťažnosti, ktoré korešpondujú s obsahom súdneho spisu.

8. Právny zástupca sťažovateľa sa v lehote určenej ústavným súdom k stanovisku okresného súdu nevyjadril, hoci bol upovedomený, že ak v lehote určenej ústavným súdom nedoručí stanovisko ku konaniu ústneho pojednávania, ústavný súd bude toho názoru, že vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskom okresného súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

14. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

15. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

16. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným priet'ahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá,

ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

19. Pokiaľ ide o zložitosť veci (právnu a skutkovú), teda žaloby o zaplatenie sumy 3 000 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody, ústavný súd konštatuje, že predmetná vec sťažovateľov od začiatku vykazovala skutkovú a právnu zložitosť, ktorá bola daná tým, že podania v napadnutom konaní boli podávané a formulované laikmi, z čoho vyplynula potreba ustáliť predmet konania a okruh jeho účastníkov, ako aj potreba vykonať znalecké dokazovanie. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že vec sťažovateľov vykazovala skutkovú a právnu zložitosť, ktorá mala vplyv na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, zároveň však konštatuje, že doterajšiu dĺžku napadnutého konania nie je možné ospravedlniť samotnou skutkovou a právnou zložitosťou veci.

20. Pri hodnotení správania sťažovateľov ako strán v napadnutom konaní ústavný súd dospel k záveru, že sťažovatelia v podstatnej a rozhodnej miere prispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Vychádzajúc z už uvedenej chronológie úkonov okresného súdu a strán konania (bod 5 odôvodnenia tohto rozhodnutia, pozn.) vyplýva, že sťažovateľ [REDAKOVANÉ] podal neurčitý a nejasný návrh, neskôr doručoval viaceré nejasné podania, ktoré obsahovali rozličné návrhy, ktorými menil svoj pôvodný návrh, a tým aj predmet konania, pričom nezaplatil súdny poplatok, splatný podaním návrhu. Až keď okresný súd zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, sťažovateľ požiadal o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ktoré mu v konečnom dôsledku nebolo priznané. Proti procesným rozhodnutiam súdu systematicky podával opravné prostriedky – odvolania vrátane dovolania (neúspešne, pozn.), v dôsledku čoho bolo potrebné viackrát vec predložiť odvolaciemu súdu na rozhodnutie o opravných prostriedkoch sťažovateľa. Využil aj svoje právo podať námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi (neúspešne, pozn.). Sťažovateľ tiež podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia (v tom čase predbežné opatrenie, pozn.) a návrh na prerušenie napadnutého konania. Sťažovateľ ďalej viackrát svojou

neprítomnosťou, resp. podaniami doručenými okresnému súdu deň pred určeným termínom pojednávania vyvolal potrebu pojednávania odročit'. Sťažovateľ neoznámil okresnému súdu adresu na doručovanie písomností, poštu na adrese trvalého bydliska nepreberal, ako aj okresnému súdu neoznámil skutočnosti podstatné pre konanie ako také vzhľadom na jeho predmet (predaj bytu a zmenu trvalého bydliska, pozn.).

21. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania neznáša zodpovednosť za predĺženie konania oprávnená osoba, ale zodpovednosť v takomto prípade nemožno pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04). V súlade s touto judikatúrou preto obdobia, v ktorých boli pojednávania odročené z dôvodov na strane sťažovateľov, obdobia potrebné na rozhodnutia o procesných návrhoch a opravných prostriedkoch sťažovateľov bolo potrebné zohľadniť pri stanovení výšky finančného zadosťučinenia.

22. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľov, bol postup samotného okresného súdu.

23. Ústavný súd, vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania (približne 10 rokov v čase rozhodovania ústavného súdu), po preskúmaní doterajšieho postupu okresného súdu v napadnutom konaní konštatuje, že okresný súd síce konal v primeraných lehotách (bez dlhších prestávok, pozn.), vykonával úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov a zároveň zabezpečoval podklady nevyhnutné k rozhodnutiu o veci samej, ale nekonal dostatočne razantne a efektívne, čoho dôkazom je samotná skutočnosť, že napadnuté konanie ani po 10 rokoch od jeho začatia nie je právoplatne skončené.

24. Ústavný súd zastáva názor, že zbytočné priesťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

25. Aj keď postup okresného súdu bol v zásade plynulý, bez evidentnej nečinnosti, vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania, je nutné konštatovať, že konanie ako celok je poznačené nesústredenou a neefektívnou činnosťou, preto ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nie je možné považovať za súladný so základným právom sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právom na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, konštatuje, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

26. Ústavný súd na základe svojho zistenia, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, mu prikázal, aby vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 21/2010 konal bez zbytočných prietahov, pretože označená vec podľa zistení ústavného súdu nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľov právoplatne skončená (bod 2 výroku nálezu).

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

28. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné

zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplataenia.

29. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume po 30 000 € (19 000 € z titulu majetkovej ujmy a 11 000 € z titulu nemajetkovej ujmy z dôvodu stavu právnej neistoty).

30. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

31. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania vedeného okresným súdom, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľov, skutočnosť, že okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 18. decembra 2019 a všetky okolnosti daného prípadu ústavný súd, majúci na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou (nie majetkovej ujmy, pozn.), považoval priznanie sumy 500 € obom sťažovateľom spoločne a nerozdielne za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

32. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľov si nárok na náhradu trov konania uplatnil v sume 784 €.

33. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Odmenu priznal za dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie sťažnosti, vychádzal pritom z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2019. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2019 v zmysle § 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 163,33 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,80 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 173,13 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2019, t. j. za dva úkony 346,26 €. Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom, tak ako to vyplýva zo súdneho spisu, predstavujú sumu 346,26 €, ktoré sa vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca je aj platcom dane z pridanej hodnoty, zvyšujú o 20 %. Ústavný súd preto úspešným sťažovateľom priznal náhradu trov konania v sume 415,51 € (bod 4 výroku nálezu).

34. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu